

OKTOBER 2014

Kaj naj mesta s celostnimi teritorialnimi naložbami?

Nove celostne teritorialne naložbe . CTN (*Integrated Territorial Investments . ITI*) so ključno orodje programskega obdobja 2014. 2020. Zakonsko jih določa *Common provisions regulation* (Uredba Evropskega parlamenta in sveta zt. 1303/2013), v kateri je predpisana poraba sredstev iz vseh evropskih skladov, vključno pa so tudi v člen 7 Uredbe o Evropskem skladu za regionalni razvoj in o posebnih določbah glede cilja "naložbe za rast in delovna mesta" (zt. 1301/2013), ki določa, da se »najmanj 5 % sredstev ESRR, dodeljenih na nacionalni ravni v okviru cilja "naložbe za rast in delovna mesta", dodeli celostnim ukrepom za trajnostni urbani razvoj«.

Kaj so celostne teritorialne naložbe? [Uredba zt. zt. 1303/2013](#), člen 36

Celostne teritorialne naložbe

1. Če strategija urbanega razvoja ali druge teritorialne strategije ali teritorialni pakti iz člena 12(1) uredbe o ESS zahtevajo celostni pristop, ki vključuje naložbe iz ESS, ESRR ali Kohezijskega sklada v okviru vsake prednostne osi enega ali več operativnih programov, se ukrepi lahko izvajajo kot celostne teritorialne naložbe.

Ukrepi, ki se izvajajo v okviru celostne teritorialne naložbe se lahko dopolnjujejo z finančno podporo EKSRP ali ESPR.

2. Če celostno teritorialno naložbo podpira ESS, ESRR ali Kohezijski sklad, je v zadevnem operativnem programu oziroma zadevnih operativnih programih opisan pristop k uporabi instrumenta celostne teritorialne naložbe in okvirna dodeljena finančna sredstva iz vsake posamezne prednostne osi v skladu s pravili za posamezne sklade.

Kjer je celostna teritorialna naložba dopolnjena s podporo EKSRP ali ESPR, se navede okvirna finančna dodelitev, ukrepi pa so opredeljeni v ustreznih programih v skladu s pravili za posamezne sklade.

3. Državna agencija ali organ upravljanja lahko imenuje enega ali več posredniških organov, vključno z lokalnimi organi, regionalnimi razvojnimi organi ali nevladnimi organizacijami, za upravljanje in izvajanje celostne teritorialne naložbe v skladu s pravili za posamezne sklade.

4. Državna agencija ali ustrezni organi upravljanja zagotovijo, da sistem spremljanja programa oziroma programov zagotavlja ugotavljanje operacij in realizacij prednostne osi ali prednostne naloge Unije, ki prispeva k celostni teritorialni naložbi.

11. septembra v Rimu razpravljali predstavniki mest, Urbactovem sestanku o uporabi orodij iz člena 7 na ravni mest. Večji del razprav je bil posvečen celostnim teritorialnim naložbam (CTN). Kdaj naj mesto uporabi CTN? Preprost odgovor za Urbactova mesta je, naj ga uporabljajo, če ga le lahko. Torej, če operativni program za ESRR dovoljuje uporabo CTN in če je bilo mesto predlagano v okviru programa, je smiselno, da to orodje izkoristi. Po ocenah naj s mehanizmom porpali 10 milijard evrov evropske podpore, izkoristili pa naj bi ga dve tretjini držav članic. Dejanski deleži bodo znani, ko bodo zaključena pogajanja komisije z državami članicami.

Vsaka država članica se bo na člen 7 odzvala na svoj način. V nekaterih državah bo kandidiralo samo nekaj velikih mest, tako bo na primer na Nizozemskem, kjer bodo vključena samo štiri največja mesta. V drugih bo mreža zastavljena zbirno, v Franciji na primer bo samo v osrednji francoski regiji Ile de France 10 do 12 celostnih teritorialnih naložb, v vsej državi pa se bo orodje posluilo 50 mest.

Vsa mesta, ki bodo uporabila CTN, bodo vključena v nov [Urban Development Network](#), ki bo deloval kot forum za izmenjavo in druge aktivnosti, ki bodo potekale na ravni EU.

Na sestanku v Rimu so ugotovili tudi, da imajo mesta malo možnosti pri odločitvi, saj je velika večina programskih aktivnosti, vključno s pregledi, spremljanjem, izplačili in evalvacijo v rokah organa upravljanja.

Kljub temu CTN mestom nudijo mnoge prednosti, saj jim omogočajo odločitve. Mesto pripravi koherentni paket projektov, usklajenih s krovno strategijo in lahko realistično priakuje, da bo potrjen cel paket. Po dosedanjem razpisnem sistemu pa so bili odobreni samo nekateri projekti, kar je lahko predstavljalo grožnjo za koherenca celega paketa. Možnost nartovanja za implementacijo je tako pomembna prednost CTN. Prav tako omogoča financiranje posameznega paketa iz različnih prioritet osrednjega programa ESRR, iz drugih programov (vključno s programi evropskega teritorialnega sodelovanja, kot je Interreg) in iz drugih skladov, predvsem iz Evropskega socialnega sklada ali iz Kohezijskega sklada, iz katerega se financirajo veliki projekti na področju okolja in energije. V primeru velikih projektov je financiranje smiselno raziriti z drugimi projekti in tako povečati vpliv na lokalno okolje.

Kot pri vseh vidikih strukturnih skladov se tudi tukaj zaplete pri podrobnostih.

PDF Complete
Your complimentary use period has ended.
Thank you for using PDF Complete.

[Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features](#)

in neurbane. Na tem mestu se bomo posvetili samo urbanim, ki se pojavljajo v različnih oblikah in Evropska komisija pripravlja študijo, v kateri se bodo posvetili naslednjim zbirnim tipom.

- **Mestno-regionalne celostne teritorialne naložbe**, v katerih je metropolitansko območje združeno, tako da je celo posamezna CTN. Temu pristopu sledi nekaj poljskih predlogov, s katerimi naj bi nadomestili manjkajoče raven mestno-regionalne oblasti. V Vroclavu bo s CTN na lokalni ravni upravljalo mesto, druge območja pa bodo v CTN sodelovale kot partnerji v obliki sveta županov.

- **Celostne teritorialne naložbe, osredotočene na degradirane soseske**. Na ta način je bil celostni pristop razvit na evropskem nivoju v okviru programov URBAN 1 in 2 in je bil potem široko sprejet in uporabljen v programskem obdobju 2007. 2013. CTN omogočajo tako naslavljanje problemov, kot tudi usmerjanje investicij na območja, kjer je zaznati priložnosti za lokalno prebivalstvo. Zlati CTN omogočajo učinkovitejše kombiniranje sredstev iz ESRR in ESS kot programi, ki črpajo samo iz enega sklada. V Rotterdamu bodo uresničeni evalui tako, da se bodo posebej posvetili degradiranim soseskam. Rotterdam je v posebnem položaju, saj je organ upravljanja za najgosteje poseljeno regijo na Nizozemskem in ima veliko izkušenj pri upravljanju s skladi.

- **Urbano-ruralne celostne teritorialne naložbe**. Poleg povezovanja mest z regijami je mogoče CTN uporabiti tudi za krepitev povezav med mesti in podeželjem v okviru funkcionalne urbane regije. V CTN v Göteborgu bodo vključeni mesto in sosednje oblasti.

- **Mezmejne celostne teritorialne naložbe** niso tako pogoste, saj je delovanje v različnih državah izziv. Znani primeri v Evropi vključujejo Basel, Frankfurt na Odri, Lille in Ženevo. Te CTN omogočajo financiranje mejnih projektov in povezovanje aktivnosti programa INTERREG tipa A s projekti iz programov ESRR in ESS.

Kako bo URBACT podpiral CTN

Novi operativni program URBACT III bo poleg drugih teritorialnih orodij člena 7, kot je Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, podpiral tudi CTN. Nov program bo vseboval dva nova tipa omrežij, ki ju partnerska mesta ravnokar testirajo in se bosta pridružila dosedanjim naravnoskopskim omrežjem.

Your complimentary use period has ended.
Thank you for using PDF Complete.

[Click Here to upgrade to Unlimited Pages and Expanded Features](#)

...go ila, da se od »darovalskega mesta« naučijo, kako izvesti določene aktivnosti. Trenutno je v procesu testiranja zestih prenosnih omrežij, ki pokrivajo različne teme od uporabe praznih stavb v mestu ([TUTUR](#)) do vzpostavljanja gastronomske destinacije ([Gastronomic Cities](#)).

Še zlasti pa bodo vključena 7 zanimiva **izvajalska omrežja**, saj bodo ta mestom, ki imajo zagotovljena sredstva iz operativnih programov, omogočala, da v prvih letih uresničevanja akcijskih načrtov in strategij izmenjujejo izkušnje. Prav tako bodo izvajalska omrežja odprta za vsa mesta, ki imajo vzpostavljen načrt financiranja, bodo pa posebej zanimiva za tista mesta, ki načrtujejo CTN, saj bodo ta lahko med prvimi delila izkušnje s CTN. Prvi razpisi naj bi bili odprti konec leta 2015.

Poleg aktivnosti omrežij, za katere bo URBACT porabil največ sredstev, bodo potekala tudi usposabljanja za mestne uprave, vključene v omrežja, ki bodo tako na lokalni ravni z drugimi deležniki krepila usposobljenost. Kapitalizacijske in komunikacijske aktivnosti bodo mestom, ki v omrežjih ne sodelujejo neposredno, omogočala dostop do znanj in veščin.

Ključno do uspeha pri uporabi novih teritorialnih orodij, kot je CTN, je, da duh Leipzikega arterija ponese tudi v implementacijsko fazo. Kar pomeni, da morajo biti paketi projektov osnovani na natančni analizi problemov, ki jih naslavlajo, da strategije in načrti nastajajo v sodelovanju s širokim krogom deležnikov in da se celostne rezitve vzdržujejo tudi v fazi uresničevanja projektov. Mesta, ki si želijo poglobiti participacijo, lahko CTN kombinirajo z Lokalnim razvojem, ki ga vodi skupnost, in k razvoju strategij in ukrepov pristopijo od spodaj navzgor. Še posebej je tak pristop pomemben pri razvijanju novih rezitev za degradirana območja, ki so bila v času krize prikrajzana.

Obdobje do leta 2020 bodo zaznamovali poskusi, kako najbolje izkoristiti programska sredstva za kar največje učinke v mestih. Urbact bo sodeloval z mesti in pomagal zagotoviti, da bodo njihove izkušnje širjene po vsej Evropi.

Fotografije: [Cité de l'architecture & du patrimoine](#), flickr

[Ten differences between Integrated Territorial Investments \(ITI\) and Community Led Local Development \(CLLD\)](#)

Atene – Urbactova prestolnica hrane

Atene so naredile velik korak – od mesta z 0-% stopnjo samooskrbe s hrano do uvrstitve prehranske politike med ključne politične prioritete.

Atene, zgodovinsko mesto, ki je postalo moderna prestolnica: kako pa je s prehransko kulturo?

Atene so edinstvena evropska prestolnica s 3000-letno zgodovino in eno najgosteje poseljenih območij v EU. Obkrožena Atene obsega samo strogo mestno jedro, kjer stanuje 660.000 ljudi. Širša metropolitansko območje pa vključuje skoraj celotno regijo Atika s 58 občinami in s 3,75 milijona prebivalcev. Če v metropolitansko območje ztejemo še bližnja satelitska mesta Kalkido, Thivo in Korint je to 0e pol grškega prebivalstva. V zadnjih dveh desetletjih je ztevilno priseljencev v Atene vrtočlo naraslo, tako da danes gostijo skoraj vse civilizacije in narodnosti tega sveta.

Kako pa je s sistemom oskrbe s hrano? Obdelovalne površine v Atiki so se zaradi zbiranja mesta močno zmanjšale, pri čemer so bila določena območja še posebej na udaru. Tako je na primer v Mezogeji, v vzhodni Atiki, ki je bila včasih srednje kmetijska, sedaj pa gosti novo mednarodno letališče Eleftherios Venizelos. Podobno je z območjem Thrasio Pedion v zahodni Atiki, ki je bilo prav tako kmetijsko, zdaj pa je tam logistično-industrijsko srednje in tako zemljišča za pridelovanje hrane ni več. V Atiki tako vse kmetijske pridelke uvažajo iz ruralne Grčije ali iz tujine. Atene same pa kmetijske proizvodnje sploh nimajo in so dosegle **0-% stopnjo samooskrbe s hrano.**

Kar se tiče povpraševanja po hrani so Grki na splošno, Atenani pa še posebej, opustili zdravo tradicionalno mediteransko prehrano in se usmerili k trenutnemu »globalnemu« načinu prehranjevanja. Kot pravi Giorgos Keranis, strokovnjak za prehrano in sodelavec atenske agencije za razvoj in destinacijski management, »so gospodinjstva v zadnjih 35 letih popolnoma spremenila svoje prehranske navade in opustila tradicionalno grško prehrano ter prevzela zahodnjazki način prehranjevanja, ki temelji na mesu, mazi in vnaprej pripravljeni hrani; poraba mesa na primer se je v zadnjih desetletjih povečala za več kot ztirikrat. Tako je nastal začen krog, urbanizacija je izrinila kmetijstvo, sledilo je uvažanje

menile zaradi omejene ponudbe na eni strani in
hodni« hrani na drugi. Ta preskok je opaziti tudi pri
restavracijah in gostinskih storitvah, kjer je teoko najti jedilnik, ki bi bil v celoti pripravljen iz
lokalnih pridelkov in bi predstavljal pristno grzko hrano. «

Iz zgoraj opisane situacije bi sklepali, da mesto s prehrano povezanih pobud ne bo dobro
sprejelo. Če zlasti ne v času krize, ko je prehrana osnovna potreba, ne nekaj, kar bi
izboljševali. Kljub temu se zdi, da odnos do postopkov pridelave, proizvodnje, dobave in
potroznje hrane pridobiva pozornost posameznikov, druoin, skupin, organizacij in s hrano
povezanih podjetij v Atenah.

Otroci skrbijo za zelenjavni vrt v vrtcu v Plaki

Atene preko agencije za razvoj in destinacijski mened0ement kot projektni partner sodelujejo
v Urbactovem omre0ju [Sustainable Food in Urban Communities](#). Prav zaradi sodelovanja v
tem projektu teme, kot so urbano kmetijstvo, prehrana, prehranska vzgoja, dobava hrane in
zelene zaposlitve, na lokalni ravni stopajo v ospredje.

Hrana je osrednji element tudi drugih dveh projektov, v katera so vklju eni lokalni akterji.
Regija Atika je partner projekta [URBACT Markets](#), ki se ukvarja z 0ivilskimi tr0nicami.
Nedavno pa se je Urbactu v okviru projekta [Gastronomic Cities](#), ki se posve a lokalnim
gastronomskim strategijam, pridru0ila ze Ob ina Koridalos. **üirýe obmo je Aten je na dobri
poti, da postane Urbactova prestolnica hrane.** Omre0ja delijo veliko izzivov, zato se bodo
prilo0nosti za sodelovanje gotovo ze razvile. Elpida Papadopoulou iz Regije Atika in Andreas
Alexopoulos iz mesta Koridalos se strinjata, da je Urbact edinstvena prilo0nost za razvijanje
partnerstev. Kot pravi Elpida Papadopoulou »se sedaj o vprazanjih, povezanih s hrano
pogovarjamo z dele0niki, ki so lani ve lokalnih podpornih skupin, kar brez Urbacta ne bi
bilo mogo e«.

Prehranska politika kot klju na prioriteta politi ne agende

Procesi participativnega odlo anja in vklju evanja javnosti v oblikovanje politik so v Gr iji
zibki, zato na za etku ni bilo enostavno zgraditi zaupanja med dele0niki, ki so vklju eni v
lokalno podporno skupino projekta Sustainable Food in Urban Communities. Poleg tega je
politika »trajnostne hrane« za grzke razmere popolna novost, tako na nacionalni kot lokalni
ravni odlo anja. Zato je pomembno, da se prehranska politika prebije na agendo v grzkem
glavnem mestu. To zahteva, da se akterji na ob inski ravni vklju ijo v diskurz o prehranski
politiki, razumejo njen pomen in im prej sprejmejo okvir za sistemati no oblikovanje in
uresni evanje politike.

», civilna dru0ba in gospodarski akterji ne izvajajo trajnostno hrano. Ravno nasprotno, odvija se veliko aktivnosti, povezanih s temami, ki si jih prizadeva promovirati Sustainable Food, na primer zolski zelenjavni vrtovi, Biowaste . program, ki spodbuja kompostiranje prehranskih odpadkov, podporni prehranski programi za ranljive skupine in dovoljenja za razvoj organskih tr0nic v mestnem jedru (slednje zaradi zakonskih ovir ze ni uresni eno). Poleg tega potekajo tudi skupinski javni kuharski programi za revne in dogodki, ki spodbujajo lokalno gastronomijo, trgovine in restavracije se usmerjajo k lokalnim produktom, akademska prizadevanja spodbujajo premik k zdravi prehrani, nevladne organizacije spodbujajo trajnostne prehranske paradigme.

Kljub temu je nujno okrepiti zibko povezava med ob ino in civilno dru0bo ter izzvati preskok med namerami po spodbujanju trajnostne hrane in dejanji. George Keranis pravi, da »moramo uveljaviti participativno politiko in spodbujati krovno politiko o kmetijskih pridelkih, ki bo temeljila na podatkih, strategiji in konkretnih ciljih. Urbactova metoda se je 0e izkazala kot enkratno orodje za oblikovanje dobro zastavljene strategije. In e smo iskreni, je treba ze veliko storiti, saj smo ze vedno na samem za etku«.

Druge ideje ekipe Sustainable Food so ze v povojih, vendar bi se lahko razvile v velike posege; v nekaterih primerih si 0elijo nasloviti zirza vprazanje urbane regeneracije. Vzpostavitev ob inske kmetije v etrtri Elaionas (na opuz enem industrijskem obmo ju, ki le0i med Atenami in Pirejem) bi lahko spro0ila razprave o regeneraciji celega obmo ja, ki ga zdaj zaznamujejo socialni problemi in deprivacija. Z iskanjem primernih ob inskih zemljiz , ki bi lahko bila uporabljena za urbane vrtove, je mogo e ustvariti pogoje za urbano prenavo. Z obnovo prsti in vzpostavitvijo zelenjavnega in zeliz nega vrta na obmo ju zapuz ene Platonove akademije bi lahko nastali odli ni pogoji za opolnomo enje soseske, pobuda pa ima mo no podporo prebivalcev. Poleg tega potekajo pogovori o dejavnostih za zirzo javnost, kot so brezpla ni te aji ekološkega kmetovanja ali razdeljevanje paketov pripomo kov za ekološko kmetovanje za majhne urbane vrtove.

Ustvarjanje novega razumevanja prehranske politike

Projekt je omogo il sodelovanje skupine klju nih dele0nikov v obliki lokalne podporne skupine, katere velikost in struktura sta je nekaj asa spreminjali. Kot pravi George Keranis na za etku niso bili isto prepri ani, kako naj se vzpostavljanje skupine lotijo. Najprej so 0eleli sestaviti veliko in vklju ujo o lokalno podporno skupino, po zgledu Urbactove metodologije pa so se nato odlo ili za manjzo in u inkovitejzo skupino. Nato so se lotili

ni, povezanih s prehransko politiko v Atenah, k emur
i lani skupine.

Ro pri akovanjih so bili njihovi prispevki razli ni, toda tokrat so se udeleenci sami odlo ili, kako oelijo sodelovati in niso bili prisiljeni v nobeno od aktivnosti. Tako imamo dober vpogled v to, kaj lahko od katerega od udeleencev pri akujemo in kam lahko ciljamo. Vsekakor se zdi naju inkoviteje sodelovati s tistimi, ki so pripravljeni sodelovati, kot vse siliti v enak angama.+

Po za etni fazi je skupina sestavljena iz deleonikov z razli nih podro ij: ekološki kmetovalci, ki delujejo na ekoloških oivilskih tronicah, Tehnologka univerza v Pireju, grzki gastronomski muzej, organizacija Earth, nevladne organizacije, ki se ukvarjajo s trajnostnim razvojem, ob inska radijska postaja, organizacije pravi ne trgovine, kot je Alternative Trade Network, kuharji, Gastronomos . revija o hrani z najve jo branostjo v Gr iji, ob inski vrtec v Plaki in predstavniki ob ine . od podoupanov do politikov z razli nih sektorjev. Kot pravi Dina Tsamourtzi: »njihova vklju enost in pripravljenost za sodelovanje sta bili pomembni za projekt in pozitivno vzduzje, kar pa seveda ne pomeni, da bo tudi v prihodnje vse teklo brez te0av, zato moramo vzpostaviti dobro okolje za delo.« Izkuznje drugih mest so olajzale u ni proces: Bruselj kot vodilni partner, Lyon in Amersfoort pa tudi mesta, kot je Messina, ki se soo ajo s podobnim ju0no evropskim politi nim okoljem, so bila za lane Atenske lokalne podporne skupine izjemen navdih.

Junij 2014: Urbactovci zdrujili mo i za dogodek

Kot smo 0e povedali, so Atene center treh Urbactovih projektov, ki so povezani s hrano, in potem ko so se sre ali na nacionalnih seminarjih, je bilo samo vprazanje asa, kdaj se bodo nastale sinergije udejanjile. 27. junija so se tako Atene, Koridalos in Regija Atika zbrali pri glavnem vhodu na histori no osrednjo atensko tronico »Varvakeikos« in pripravili dogodek, ki so ga poimenovali »Atene, prestolnica okusa«. Dogodek je potekal ob razglasitvi mednarodnega dneva tronic, ki so ga predlagali partnerji projekta URBACT Markets. Dogodek je potekal nasproti vhoda na tronico v prostorih Synathine, ki je kot prostor za aktivne dr0avljane namenjena za asni rabi organizacij civilne dru0be in nevladnih organizacij. Projekt Synathina je sicer eden od petih prejemnikov nagrad [Bloomberg City Challenge](#).

Priprava tradicionalnih afganistanskih jedi

ki kuharji, vodje restavracij, ki v svojih kuhinjah
e. K sodelovanju pa so organizatorji povabili tudi

predstavnike etni nih skupnosti. Pri druztvu nigerijskih 0ena in afganistansko druztvo priseljencev in beguncev so pripravili tradicionalne obroke ter tako Aten ane seznanili s svojo gastronomsko kulturo. Organizatorji so sledili zamisli, da lahko hrana zdru0i in pove0e razli ne skupine prebivalcev mestnega jedra, ob tem pa so upoztevali tudi na ela trajnosti, socialne vklju enosti in raznovrstnosti prehranske kulture v Atenah. Isto asno so obiskovalce seznanili s tremi doma imi Urbactovimi projekti.

Naslednji koraki

Giorgos Keranis meni, da je umestitev trajnostne prehrane na politi no agendo 0e velik dose0ek. Partnerji se sicer zavedajo, da imajo ukrepi, za katere si prizadevajo predvsem simboli ni in vzgojni u inek. Želijo si predvsem, da bi vplivali na odnos mlade generacije do hrane. Jasno je, da z urbanimi vrtovi v Atenah ni mogo e zadovoljiti potreb po hrani v prestolnici. Za resni ne spremembe v pridelavi hrane in dobavnih modelov je potreben zirzi pristop, predvsem pa druga no mizljenje. So pa ponosni, da so skupaj uspeli lokalno oblast prepri ati, da v klju ne strategije vklju i tudi prehranske politike.

Ve :

[Sustainable Food in Urban Communities](#)

[Sustainable Food in Urban Communities Blog](#)

[URBACT Markets](#)

[Gastronomic Cities site](#)

[Mayors challenge 21 finalists. Bloomberg](#)